

มะเร็งในตับ

ตับเป็นหนึ่งในอวัยวะที่ซับซ้อนที่สุดในร่างกาย

ตับนั้นเหมือนกับ ‘โรงงานเคมี’ ที่ทำหน้าที่กว่าหนึ่งร้อยอย่างในการทำให้ร่างกายสุขภาพดีและมีชีวิตต่อไปได้ ซึ่งประกอบไปถึง:

- การต่อสู้กับภาวะติดเชื้อและเชื้อโรค
- เฝ้าผลยาสารพิษและยาเสพติดในเลือด รวมทั้งแอลกอฮอล์
- ขจัดสารที่ไม่พึงประสงค์ออกจากเลือด
- ควบคุมระดับคอเลสเตอรอล
- กักเก็บวิตามิน แร่ธาตุ และน้ำตาล
- ดำเนินการดูดซึมสารอาหารจากอาหารที่ผ่านการย่อยแล้ว
- ช่วยควบคุมการแข็งตัวของเลือด
- ปล่อน้ำดี (ของเหลวที่ย่อยสลายไขมันและช่วยในการย่อยอาหาร)

มะเร็งในตับสามารถขัดขวางการทำงานที่เหล่านี้อาจทำให้หน้าที่เหล่านี้อันล้มเหลวได้ ซึ่งอาจนำไปสู่ภาวะตับวายและอาจเสียชีวิตได้

มะเร็งในตับนั้นตรวจพบได้ยาก

ตับนั้นมีความสามารถในการซ่อมแซมตัวเองได้ดีมาก และแม้กระทั่งสามารถทำงานได้อย่างปกติด้วยการใช้พลังงานเพียงแค่ส่วนเล็กๆ ของอวัยวะ ซึ่งหมายความว่าโรคมะเร็งมักจะไม่ได้แสดงอาการออกมาจนกระทั่งลุกลามมาถึงระยะสุดท้าย และอาจแสดงอาการจากผลกระทบเพียงแค่เล็กน้อย เช่น น้ำหนักลด รู้สึกไม่สบาย อาเจียน และเหนื่อยล้า ด้วยการมีเชื้อมะเร็งอยู่ในการทำงานของตับ อาการของโรคอาจแสดงผ่านดวงตาและผิวที่เป็นสีเหลือง (โรคดีซ่าน) และประกอบไปด้วยอาการคัน รวมไปถึงอาการปวดท้องและท้องบวม

ชนิดของมะเร็งในตับ – ปฐมภูมิและทุติยภูมิ

ประเภทของมะเร็งในตับสามารถแบ่งเป็นมะเร็งที่เกิดภายในตับ ซึ่งเรียกกันว่ามะเร็งปฐมภูมิ และมะเร็งที่ลุกลามมาจากส่วนอื่นของร่างกาย ซึ่งเรียกกันว่ามะเร็งทุติยภูมิหรือการแพร่กระจายของมะเร็ง การทราบถึงชนิดของมะเร็งจะช่วยให้แพทย์เลือกวิธีการรักษาได้ถูกต้อง

มะเร็งในตับขั้นปฐมภูมิ

- **มะเร็งเซลล์ตับ (Hepatocellular carcinoma - HCC)** หรือที่รู้จักกันในชื่อมะเร็งตับ (hepatoma) เป็นประเภทของมะเร็งในตับแบบปฐมภูมิที่พบได้มากที่สุด ซึ่งพบได้มากในเพศชายและมักเกิดขึ้นกับผู้ป่วยที่มีอาการตับแข็งระยะสุดท้าย (reversible liver cirrhosis) (แผลที่ตับ) เนื่องจากแอลกอฮอล์หรือภาวะตับแข็ง
- **มะเร็งท่อน้ำดี (Bile duct cancer - cholangiocarcinoma)** เป็นมะเร็งแบบปฐมภูมิประเภทที่พบได้ยาก ซึ่งเติบโตในท่อน้ำดีขนาดเล็กที่ไหลลงน้ำดี (ของเหลวที่สร้างขึ้นในตับ) ไปยังลำไส้เพื่อช่วยในการย่อยสลายไขมัน
- **มะเร็งในเซลล์ตับของทารกแรกเกิด (Hepatoblastoma)** เป็นมะเร็งประเภทที่พบได้ยากมาก และมักพบในเด็กที่อายุน้อยมาก
- **มะเร็งเนื้อเยื่ออ่อน (Angiosarcoma)** เป็นมะเร็งประเภทที่พบได้ยากมากซึ่งเติบโตในหลอดเลือดของตับ

มะเร็งในตับขั้นทุติยภูมิ

- เซลล์มะเร็งยังสามารถแตกตัวออกจากก้อนเนื้อร้ายซึ่งเติบโตอยู่แห่งใดแห่งหนึ่งในร่างกายและลุกลามมายังตับได้ เซลล์ที่ ‘แตกตัว’ เหล่านี้ถูกเรียกว่าการแพร่กระจายของมะเร็งหรือมะเร็งทุติยภูมิ มะเร็งตับทุติยภูมิพบได้มากกว่ามะเร็งตับปฐมภูมิ¹ มะเร็งทุกชนิดมีความเป็นไปได้ที่จะแพร่กระจายไปสู่ตับ โดยพบได้เป็นปกติว่ามาจากมะเร็งลำไส้ เต้านม และปอด²

มะเร็งในตับนั้นยากต่อการรักษา

เมื่อใดที่มีเชื้อมะเร็งเกิดขึ้นในตับ ชีวิตของผู้ป่วยก็ตกอยู่ในอันตราย

การกำจัดเนื้องอกด้วยการผ่าตัดเป็นความเป็นไปได้หนึ่งเดียวในการรักษา อาจใช้เทคนิคการรักษาดังต่อไปนี้

- การผ่าตัดเนื้องอก (Resection) – ผ่าตัดเนื้องอกมะเร็งออก
- การทำลายเซลล์มะเร็งด้วยความร้อนหรือความเย็น (Ablation) – เป็นการทำลายเซลล์มะเร็งโดยตรงโดยการใช้ความร้อน (ด้วยคลื่นวิทยุหรือคลื่นไมโครเวฟ) หรือความเย็นเพื่อแช่แข็งก้อนมะเร็ง (cryotherapy) หรือให้เคมี (การฉีดเอทานอล)
- การปลูกถ่ายตับ (Liver transplant) – ปลูกถ่ายตับทดแทน

เนื่องจากมะเร็งตับมีอาการที่แสดงออกมาเหมือนอาการป่วยทั่วไป

ผู้ป่วยหลายคนจึงไม่ทราบว่าตนเองเป็นมะเร็งจนกระทั่งโรคได้คลืบคลานมาถึงระยะสุดท้ายซึ่งไม่สามารถทำการรักษาได้

เมื่อถึงจุดนี้การรักษาด้วยเคมีบำบัด สารชีวภาพ และการบำบัดด้วยการนำรังสีเข้าสู่ร่างกายเฉพาะจุด (Selective Internal Radiation Therapy - SIRT) สามารถใช้เพื่อทำให้ก้อนเนื้อหดตัวลง ชะลอระยะของโรค ทำให้อาการทุเลา และยืดอายุผู้ป่วยได้

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดเยี่ยมชมที่:

www.sirtex.com

---

1. Ananthakrishnan A *et al.* *Semin intervent Radiol* 2006; **23**: 47–62.
2. Cancer Research UK. Secondary cancer in the liver. Available at <http://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/secondary-cancer/secondary-liver-cancer/about>. Last accessed March, 2017.